

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 262/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Branislavom Pechom, PhD., Piaristická 2, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 12 C 46/2002-1455 zo 16. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Nitra č. k. 12 C 46/2002-1455 zo 16. januára 2018 do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 46/2002-1455 zo 16. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresným súdom je pod sp. zn. 12 C 46/2002 vedené konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „konanie o vyporiadanie BSM“), a to na základe žaloby podanej sťažovateľom proti žalovanej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“).

Okresný súd v konaní o vyporiadanie BSM rozhodol rozsudkom z 20. septembra 2017, proti ktorému podali odvolanie sťažovateľ aj žalovaná.

Následne okresný súd uznesením č. k. 12 C 46/2002-1420 z 2. novembra 2017 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vydané súdnym úradníkom“) uložil sťažovateľovi povinnosť, aby v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie v sume 9 345 €.

Proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nesprávnosť výšky súdneho poplatku a žiadal, aby okresný súd zmenil uznesenie a vyrubil súdny poplatok v sume 66 €. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol okresný súd napadnutým uznesením zo 16. januára 2018, ktorým zmenil uznesenie vydané súdnym úradníkom tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 8 292,25 € do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Sťažovateľ je toto názoru, že napadnutým uznesením porušil okresný súd jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu, jeho rozhodnutie považuje za nesprávne, svojvoľné a nedostatočne odôvodnené, pričom okresný súd sa zjavne odklonil od obvyklej rozhodovacej praxe súdov pri rozhodovaní o poplatkovej povinnosti za odvolanie vo veciach o vyporiadanie BSM. Okresný súd Nitra svojou nesprávnou a arbitrárnou aplikáciou ZSP zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Proti uvedenému uzneseniu nie je podľa Civilného sporového poriadku odvolanie alebo dovolanie prípustné a sťažovateľ tak nemá inú možnosť domáhať sa nápravy a odstránenia porušenia jeho základných práv ako podaním tejto sťažnosti podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky pre porušenie základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Podľa položky 6 písmeno a) sadzobníka je poplatok zo žaloby na vyporiadanie BSM 66,- EUR. Podľa položky 6 písmeno b) sadzobníka sa za vyporiadanie BSM z predmetu konania vyberie súdny poplatok, ak sa konanie skončilo rozsudkom, 3 % a ak sa konanie skončilo súdnym zmierom, 1 %, najmenej 66,- EUR, najviac 16.596,50 EUR. Súdne konanie naďalej prebieha a nebolo skočené meritórnym rozhodnutím, nakoľko rozsudok Okresného súdu Nitra bol napadnutý odvolaním oboch účastníkov konania. Podľa ustanovenia § 7 odsek 8 ZSP v konaní o vyporiadaní BSM je základom poplatku cena všetkých vecí patriacich do BSM a ostatných hodnôt, ktoré sa pritom vyporiadávajú.

Z uvedených zákonných ustanovení celkom jednoznačne vyplýva, že konanie o vyporiadanie BSM je z poplatkového hľadiska špecifickým druhom konania, v ktorom sa konanie spoplatňuje výberom až dvoch poplatkov, pri začatí konania vyrubením poplatku zo žaloby ustanoveného pevnou sumou a pri skončení konania vyrubením ďalšieho poplatku za samotné vyporiadanie ustanoveného percentnou sadzbou zo základu poplatku s určením hraníc najnižšieho a najvyššieho poplatku pevnou sumou, pričom výška percentnej sadzby poplatku je závislá na spôsobe skončenia konania, na povahe rozhodnutia, ktorým

sa konanie končí. Poplatníkom prvého poplatku určeného pevnou sumou je navrhovateľ/žalobca a v prípade druhého poplatku sú poplatníkmi zásadne obaja účastníci, pričom možnosť uloženia povinnosti na zaplatenie celého poplatku len jednému účastníkovi je výnimkou z pravidla vyžadujúcou si vždy náležité odôvodnenie. Základným pravidlom pri určení sadzby poplatku je totožnosť sadzieb v prvostupňovom a odvolacom konaní. Logickým aj systematickým výkladom ustanovení ZSP treba dospieť k záveru, že toto pravidlo sa musí uplatniť aj v prípade záujmu na spoplatňovaní odvolacieho konania o vyporiadanie BSM a týkať sa môže len pevnej sumy poplatku zo žaloby na vyporiadanie BSM. Odvolanie je z hľadiska úpravy procesného práva návrhom na začatie odvolacieho konania a preto nie je dôvod, aby navrhovateľ odvolacieho konania bol zaťažený poplatkovou povinnosťou za vyporiadanie súdom prvej inštancie, ktoré je práve odvolaním napadnuté pre jeho nesprávnosť vrátane nesprávnosti súdom prvej inštancie určeného súdneho poplatku podľa položky 6 písmeno b) sadzobníka. Z obsahu ustanovenia § 7 odsek 8 ZSP je celkom zrejmé, že tam uvedený spôsob určenia výšky poplatku sa týka výlučne poplatku za vyporiadanie, pričom ustanovenie § 7 odsek 10 podľa jeho obsahu v konaní o vyporiadanie BSM nepoužiteľným, keďže práve pre konanie o vyporiadanie BSM obsahuje zákon špeciálnu úpravu v ustanovení § 7 odsek 8 ZSP. Záujem na uplatnení právnej úpravy podľa ustanovenia § 7 odsek 10 ZSP aj na odvolacie konania o vyporiadanie BSM by v množstve prípadov mohol viesť tiež k záveru o neexistencii žiadnej poplatkovej povinnosti, keď vychádzajúc z výkladu pojmu „cena nároku uplatňovaného v odvolaní“ by napríklad nebolo vôbec možné spoplatniť tie odvolania, ktorých účelom by bolo len docielenie presunu konkrétnych majetkových hodnôt medzi účastníkmi oproti spôsobu zvolenému súdom prvej inštancie, avšak bez zmeny pomeru celkových hodnôt nadobudnutých jednotlivými účastníkmi.

Sťažovateľ je toho názoru, že navrhovateľa odvolacieho konania v konaní o vyporiadanie BSM nemožno zaťažiť poplatkovou povinnosťou za vyporiadanie BSM dvakrát (uloženou odvolaním napadnutým rozsudkom a uloženou napadnutým uznesením za odvolanie proti rozsudku). V zmysle ustálenej judikatúry krajských súdov, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 464/2010-33) sa súdny poplatok podľa položky 6 písmeno b) sadzobníka platí len za vyporiadanie BSM

na základe právoplatného meritórneho rozhodnutia súdu, pričom súdny poplatok za odvolanie alebo dovolanie je určený pevnou sumou odvodenou od poplatku za návrh/žalobu. Správne mal súd prvej inštancie uložiť sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie podľa ustanovení § 2 odsek 1 písmeno a) ZSP v spojení s ustanovením § 6 odsek 2 ZSP a položky 6 písmeno a) sadzobníka v sume 66,- EUR.»

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 464/2010 z 10. februára 2011, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra, sp. zn. 12 C/46/2002-1455 zo dňa 16. 1. 2018 porušené bolo.

II. Uznesenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 12 C/46/2002-1455 zo dňa 16. 1. 2018 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], náhradu trov právneho zastúpenia v sume 591,72 EUR na účet právneho zástupcu JUDr. Ing. Branislava Pecha, PhD. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ v podanej sťažnosti ďalej navrhuje, aby ústavný súd postupom podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nariadil dočasné opatrenie, ktorým odloží vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

Tento svoj návrh odôvodňuje tým, že výkon napadnutého uznesenia okresného súdu by pre neho znamenal značnú majetkovú ujmu a zároveň mu nie je v tejto súvislosti známy ani žiadny rozpor s dôležitým verejným záujmom.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť spĺňa všetky náležitosti podľa § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, a zároveň nezistil procesné prekážky, ktoré by podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bránili jej prijatiu na ďalšie konanie, pričom otázku dôvodnosti sťažovateľom nastolených tvrdení je potrebné posúdiť v konaní vo veci samej. Ústavný súd preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ požiadal ústavný súd o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným

záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Z uvedeného znenia § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že odloženie vykonateľnosti prichádza do úvahy v prípadoch, ak sťažnosťou napadnuté rozhodnutie predstavuje trvajúci zásah do právnej sféry sťažovateľa. Pre vyhovenie návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia je ale z povahy veci nutné, aby toto rozhodnutie ukladalo povinnému subjektu niečo konať, niečoho sa zdržať, prípadne niečo strpieť, pretože vykonateľnosťou napadnutého rozhodnutia sa rozumie možnosť určitými právnymi nástrojmi vymôcť od subjektov k tomu povinných splnenie si uloženej povinnosti, ktorá tvorí obsah výroku daného individuálneho právneho aktu, pokiaľ tak nekonali dobrovoľne.

Ústavný súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na odloženie vykonateľnosti uznesenia okresného súdu č. k. 12 C 46/2002-1455 zo 16. januára 2018 do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

V konaní o prijatej sťažnosti ústavný súd rozhodne aj o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite) jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018